

28.11.18

Til medlemmerne af Folketingets Kulturudvalg, Uddannelses- og forskningsudvalg og Undervisningsudvalg

Vedr. fremtidig finansiering af den elektroniske ressource *Den Danske Ordbog*

Den Danske Ordbog yder daglig sproglig førstehjælp til op mod 130.000 brugere af det danske sprog. Den stiller opdateret og ekspertbaseret viden om ordenes brug og betydning frit til rådighed for hele befolkningen og er en vigtig ressource i undervisning på alle niveauer. Den udgives af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab på ordbogsplatformen ordnet.dk, der også huser en række ældre ordbøger, herunder *Den Danske Ordbogs* store forgænger *Ordbog over det danske Sprog*.

Den Danske Ordbog udarbejdes på videnskabeligt grundlag af professionelle leksikografer. Samtidig har den et bredt folkeligt og kulturpolitisk sigte. Det er sprogvidenskab og folkeoplysning hånd i hånd – ligesom i sin tid *Ordbog over det danske Sprog*, der udkom i årene 1918-56.

Den Danske Ordbog har indtil nu været finansieret af Kulturministeriet og Carlsbergfondet i fællesskab. I perioden 2017-2019 nyder ordbogen således godt af en bevilling på 1,5 mio. kr. årligt fra kulturministeriet, og den modtager et lignende beløb fra Carlsbergfondet (den nuværende bevilling fra Carlsbergfondet løber frem til 2021).

Kulturministeriet har imidlertid tilkendegivet at man ikke agter at fortsætte denne støtte efter 2019, og bedt os om at udarbejde en alternativ, bæredygtig finansieringsmodel. Det er i denne situation vi nu henvender os til de tre folketingsudvalg: Kulturudvalget, Uddannelses- og forskningsudvalget og Undervisningsudvalget.

Arbejdet med ordbogens fortsatte udvikling og opdatering beskæftiger p.t. seks leksikografer og datalingvister, og det samlede årlige støttebehov ligger dermed på 3,5-4 mio. kr. Vi vil gerne hermed bede de tre udvalg overveje om det vil være muligt at lade finansieringen af ordbogsarbejdet være delt mellem de tre ministerier: Kulturministeriet, Uddannelses- og forskningsministeriet samt Undervisningsministeriet.

En public service-ydelse

I sin digitale form tilbyder *Den Danske Ordbog* hvad man kan kalde sproglig public service: fri adgang til opdateret og kvalitetssikret viden om ordenes betydning og brug i moderne dansk. Den er også tilgængelig som app på mobiltelefonen. Ordbogen er således et uomgængeligt redskab til at opretholde og skærpe den sproglige bevidsthed hos brugere af det danske sprog – og dermed gøre os alle sammen til bedre sprogbrugere. Derfor er det i vores øjne velbegrundet at der anvendes offentlige midler til finansiering af ordbogsarbejdet. Det er da også sådan man ser på det i vore nabolande. I både Tyskland og Norge er der for nylig igangsat omfattende digitale ordbogsprojekter med offentlig finansiering.

Det er en afgørende fordel ved den løbende redigering at ordbogen til enhver tid kan oplyse om aktuell sprogbrug. Ovenikøbet kan den arbejdsindsats der lægges i at holde ordbogen opdateret, på lang sigt vise sig at være en økonomisk fordel. Trykte ordbøger – og trykte opslagsværker i det hele taget – har deres tid, og på et vist tidspunkt er de så forældede at der må investeres anseelige summer i at producere nye udgaver forfra. Digitale opslagsværker kan derimod undgå forældelse og forblive aktuelle hvis blot der investeres relativt beskedne beløb i deres fortløbende opdatering.

Sprogteknologi

Endelig vil vi gerne gøre opmærksom på det sprogteknologiske aspekt af ordbogsarbejdet. Sprogteknologi er et område hvor det går stærkt i disse år, og det spiller en fremtrædende rolle i regeringens nye sammenhængsreform. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab er formentlig den institution i landet der ligger inde med flest dansksproglige data i form af tekstkorpora og ordbogsressourcer. Disse data er uhyre efterspurgt af firmaer og forskere der beskæftiger sig med udvikling af maskinoversættelse, talegenkendelse, stavekontroller, spil, søgemaskiner m.m. Vi søger i vidt omfang at stille vores data til rådighed for dermed at bidrage både til udviklingen af dansksprogede produkter og ydelser og til sprogteknologisk forskning, ligesom vi indgår i det sprogteknologiske udvalgsarbejde der for tiden finder sted i regi af Dansk Sprognævn. Men også denne dimension af vores ordbogsarbejde forudsætter stabil finansiering og taber i værdi hvis ikke det vedligeholdes.

Den Danske Ordbog er den mest benyttede vidensressource om det danske sprog. Hvis vi også fremover skal kunne tilbyde let tilgængelig og lodig information om ordene og deres brug, kræves en relativ beskedne, men stabil økonomisk støtte. Vi håber derfor at de tre folketingsudvalg vil tage det ovenfor skitserede forslag om delt finansiering mellem de tre ministerier op til overvejelse, således at der kan findes en varig løsning.

Vi står naturligvis til rådighed hvis udvalgsmedlemmerne måtte ønske nærmere uddybning, og tillader os at vedlægge en kronik om *Ordbog over det danske Sprog* (Politiken 23. okt. 2018), som skitserer den historiske baggrund for det moderne ordbogsarbejde.

Med venlig hilsen

Karen Skovgaard-Petersen
Direktør

Gorm Tortzen
Bestyrelsesformand